

Ote

24.11.2022

Tämä päätös on julkaistu yleisessä tietoverkossa 24.11.2022

Ote lähetetty sähköpostilla 24.11.2022

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Valmistelujohtaja, pelastustoimi ja ensihoito

Päätöspöytäkirja
Yleiset asiat
24.11.2022

2 (5)
§ 5/2022
450/03.00.00/2022

VN/6188/2021
VN/6188/2021-SM-17

Lausunnon antaminen luonnoksesta sisäministeriön asetukseksi pelastustoimen palvelutasopäätöksestä

Päätös

Päätin, että Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue antaa seuraavan asiantuntijalausunnon:

Keskeisenä havaintona on, että asetusluonnoksessa esitetään varsin yksityiskohtaisesti aluevaltuuston päätöksen sisältöön kirjattavia kohtia. Osa esitettävistä asioista ovat lähempänä operatiivista toimintaa kuin varsinaista palvelun tasoa. Asetuksen perustelumiestiossa on usein maininta, että aluevaltuusto päättää jostakin yksityiskohdasta. Näillä tarkoitettaneen, että näistä asioista aluevaltuusto päättää hyväksyessään palvelutasopäätöksen. Asetustekstin perusteella, on haastavaa arvioida, tuleeko tietyistä yksityiskohdista tehdä erillinen aluevaltuuston päätös.

Asetusluonnoksen mukaan palvelutasopäätös tulee laatia niin, että se mahdollistaa pelastustoimen palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden hyvinvointialueen koko alueella (2 §). On tärkeää ymmärtää, että tavoite ei viittaa yhdenmukaisiin palveluihin siten, että se estää palvelujen dynaamisen tehokkuuden ja asiakaslähtöisyyden. Yhdenmukaisuusvaateessa kyse on vaatimuksesta yhdenmukaiseen turvallisuustasoon, jonka saavuttaminen nimenomaan edellyttää palvelujen asiakaslähtöisyyttä ja palvelujen muotoilua palvelujen vaikutusten vahventamiseksi ja vaikuttavuuden parantamiseksi.

Asetusluonnoksen 2 § 2 momentissa ohjataan huomiomaan mm. vuosittaiset selvitykset, asiantuntija-arviot ja toimenpidesuosituksset. Palvelutasopäätös on strateginen päätös, joka on yleensä ollut voimassa valtuustokauden. Palvelutasopäätös suuntaa palvelujen järjestämistä pidemmällä aikavälillä. Tarkoituksenmukaisinta lienee, että vuosittaisia selvityksiä käytetään ainoastaan kuvaamaan voimassa olevan palvelutasopäätöksen toteutumista. Näemme muutoin vaarana, että palvelutasopäätöksen luonne muuttuu tulevaisuutta suuntaavasta asiakirjasta menneisyyttä tarkastelemaan asiakirjaan. Eli palvelutasopäätöstä tulee näkemyksemme mukaan käsitellä vastaavana asiakirjana kuin sosiaali- ja terveystieteiden palvelujen järjestämistä koskevan lain 11 § määriteltyä palvelustrategiaa, jossa hyvinvointialue päättää järjestämisvastuulle kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet. Pelastustoimen palvelutasopäätöksessä tulisi vastaavasti päättää pelastustoimen pitkän aikavälin tavoitteet.

Pelastustoimen järjestämislain 16 § on määritelty, että tehtävien ja palvelujen omavalvonta on toteutettava osana niiden järjestämistä ja

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Valmistelujohtaja, pelastustoimi ja ensihoito

Päätöspöytäkirja
Yleiset asiat
24.11.2022

3 (5)
§ 5/2022
450/03.00.00/2022

VN/6188/2021
VN/6188/2021-SM-17

tuottamista. Nyt esitetyssä asetuseruonnoksessa on esitetty joukko palvelutasopäätöksessä määriteltäviä tehtäviä ja niiden taso. Olisi luontevaa, että samassa asetuksessa olisi säädetty myös näiden seurannasta osana omavalvontaa ja vuosittaista arviointia.

Asetuseruonnos päivittää termin palvelutaso käyttötapaa. Yleensä palvelutasolla on joko viitattu palvelutasopäätösasiakirjaan tai tosiasialliseen palvelukykyyn palvelujen kokonaisuutena. Asetuseruonnoksessa palvelutaso määritetään palveluittain. Muutos konkretisoi ja yhtenäistää palvelutasopäätösten sisältöä, mutta asetukseen on tarpeen löytää täsmällisempiä muotoiluja erityisesti, kun palvelutasolla viitataan ohjeisiin, suunnitelmiin tai suunnitteluun (8 §). Esimerkiksi ei ole selkeästi ilmaistu, mistä tulisi tehdä päätös, kun päätetään hälytysohjetta koskevasta palvelutasosta tai väestönsuojeluun varautumisen edellyttämän suunnittelun palvelutasosta.

Asetuseruonnos määrittää riskianalyysin osaksi palvelutasopäätöstä (3 §). Riskianalyysi esittää keskeiset perusteet palvelujen kohdentamiselle ja optimoimiselle, joten riskianalyysi on edelleenkin perusteltua tuottaa omana valmisteluvaiheenaan ennen palvelutasopäätöksen valmistelua.

Asetuseruonnos lähtee siitä, että uhat ja riskit sekä niiden muutokset, joihin pelastustoimen tulee varautua ovat riskianalyysin sisältöä (6 §). Hyvinvointialueen näkökulmasta riskianalyysi on luonteeltaan tätä laajempi asiakirja, joka voi palvella koko hyvinvointialueen sekä yhteistoimintatahojen tietotarpeita palvelujen suunnittelussa. Esitetyssä muodossa palvelutasopäätöksen perustana olevan riskianalyysin tulisi sisältää sellaiset toimintaympäristön arvioinnin ja pelastustoimen onnettomuuskehityksen seurannan perusteella tunnistetut keskeiset uhat ja riskit sekä niiden muutokset, joihin pelastustoimen tulee varautua. Esitetty määritelmä on varsin kapea. Onnettomuuskehityksen seuranta jättää ulkopuolelle kaikki potentiaaliset tapahtumat, erityisesti varautumis- ja valmiussuunnittelunäkökulmasta ajatellen koko hyvinvointialueen toimintakenttää. Uhkamalleissa tulee huomioida myös mahdolliset työpaikkojen menetykset sekä taloudellisen vaikuttavuuden menetykset. Ajatuskehikkona voisi pohtia Business Impact -analyysityyppistä lähestymistapaa (BIA) toiminnan jatkuvuutta uhkaavien riskein osalta.

Asetustekstin perusteella jää epäselväksi mm. millä tasolla asetusehdotuksen 4 § kohdissa 6 ja 7 mainitut asiat olisi tarkoitus kirjata palvelutasopäätökseen. Mielestämme nämä poikkeusolojen asiat ja yksityiskohdat eivät kuulu palvelutasopäätökseen, vaan ovat valmiussuunnitelmassa määritettäviä asioita.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Valmistelujohtaja, pelastustoimi ja ensihoito

Päätöspöytäkirja
Yleiset asiat
24.11.2022

4 (5)
§ 5/2022
450/03.00.00/2022

VN/6188/2021
VN/6188/2021-SM-17

Asetusluonnoksen perusteluissa todetaan, että pelastuslain 65 §:n mukaan kukin viranomainen huolehtii väestönsuojelutehtäviin tarvitsemansa henkilöstön varaamisesta. Aluevaltuusto päättäisi hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaation henkilöstön ja tilojen varaamista koskevien suunnitelmien laatimisesta, päivittämisen aikavälistä ja siihen käytettävistä voimavaroista.

Asetusluonnoksen 8 § kohtaan 3 on kirjattu, että palvelutasopäätöksessä tulee vähintään päättää hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaatio, toisin sanoen, pelastustoimen palvelutasopäätöksessä tulisi päätettäväksi hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaatio. On otettava huomioon, että mm. ensihoito on Uudenmaan erillislain perusteella HUS:n järjestämisvastuulla ja siten säätäminen ensihoidon ja muun terveydenhuollon varautuminen osana väestönsuojelua tulee ulottaa koskemaan myös HUS-yhtymää. Lisäksi väestönsuojeluun ja erityisesti väestösiirtoihin liittyy sosiaalitoimelle merkittävä rooli, jossa ohjaus olisi tarkoituksenmukaista tulla tätä varautumista ohjaavalta ministeriöltä.

Selostus

Tausta

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaan aluevaltuusto päättää pelastustoimen palvelutasosta. Palvelutasopäätöstä tehtäessä on otettava huomioon kansallisesti merkittävät riskit, selvitettävä alueella esiintyvät uhkat ja arvioitava niistä aiheutuvat riskit sekä määriteltävä toiminnan tavoitteet, käytettävät voimavarat, tuotettavat palvelut ja niiden taso.

Pykälän 3 momentin mukaan sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä palvelutasopäätösten sisällön perusteista, rakenteesta ja seurannasta sekä aluehallintoviraston suorittamasta arvioinnista.

Tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Asetuksen tavoitteena on yhdenmukaistaa pelastustoimen palvelutasopäätösten sisältöä ja rakennetta sekä aluehallintoviraston suorittamaa palvelutasopäätösten arviointia.

Asetuksessa annettaisiin tarkemmat määräykset pelastustoimen palvelutasopäätösten sisällön perusteista ja rakenteesta sekä aluehallintoviraston suorittamasta arvioinnista.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Valmistelujohtaja, pelastustoimi ja ensihoito

Päätöspöytäkirja
Yleiset asiat
24.11.2022

5 (5)
§ 5/2022
450/03.00.00/2022

VN/6188/2021
VN/6188/2021-SM-17

Toimivalta

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen muutosorganisaation toimintaohjeen 4 § mukaan valmistelujohtaja päättää omaan tehtäväkokonaisuuteensa kuuluvien lausuntojen antamisesta niissä asioissa, joissa toimivalta ei ole aluehallituksella. Kimmo Markkanen Valmistelujohtaja, pelastustoimi ja ensihoito.

Markkanen Kimmo
Valmistelujohtaja, pelastustoimi ja ensihoito

Valmistelija / lisätiedot:
Ville Hursti

etunimi.sukunimi@luvn.fi

Liitteet

1 Muutoksenhakukielto (hyvinvointialuelaki 141 §)

Tiedoksi

Sisäministeriö

Tämä päätös on julkaistu yleisessä tietoverkossa.

Muutoksenhakukielto

Edellä mainitusta päätöksestä, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa hyvinvointialuelain 141 §:n mukaan hakea muutosta.